

Legal Update

Leden 2008

Obsah

Vybraná legislativa publikovaná ve Sbírce zákonů

Přehled legislativních návrhů projednávaných či schválených Parlamentem ČR

Nově publikovaná judikatura

Úřední sdělení ČNB

Informace uvedené v tomto bulletinu jsou prezentovány na základě našeho nejlepšího přesvědčení a poznatků získaných v době, kdy byl tento text dán do tisku. Nicméně konkrétní informace vztahující se k tématům uvedeným v tomto bulletinu by měly být konzultovány dříve, než na jejich základě bude učiněno investiční rozhodnutí.

Za účelem získání dalších informací kontaktujte, prosím, partnera/manažera, s nímž jste obvykle ve spojení, nebo:

Bankovní a finanční služby:
Pavel Jendrulek

Fúze a akvizice:
Daniel Weinhold, Dušan Kmoch

Soudní/arbitrážní řízení:
Milan Polák, Ondřej Havránek

Informační technologie a duševní vlastnictví:
Martin Lukáš

Soutěžní právo/právo EU:
Thilo Hoffmann, David Emr

Pracovní právo:
Milan Polák

Nemovitosti:
Pav Younis, Ivan Sagál

© 2008 Weinhold Legal.
Všechna práva vyhrazena.

Pevně věříme, že shledáváte Legal Update užitečným zdrojem informací. Váš názor na tento bulletin, zejména jeho obsah, formát a periodicitu, zůstává i nadále předmětem našeho zájmu.

Své připomínky laskavě zasílejte na e-mailovou adresu: Radka.Stockova@weinholdlegal.com nebo prostřednictvím faxu na číslo +420 225 385 444 k rukám Radky Štočkové, anebo kontaktujte osobu, s níž jste obvykle ve spojení.

VYBRANÁ LEGISLATIVA PUBLIKOVANÁ VE SBÍRCE ZÁKONŮ

Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů (převážná část ustanovení nabývá účinnost dne 1. ledna 2008; dále jen „novela“)

Tento zákon mění celkem 49 zákonů, níže uvádíme jen některé změny z důvodu rozsáhlosti novely.

a) Změna zákona o daních z příjmů („ZDP“) – vybraná ustanovení týkající se příjmů fyzických osob

Nově nebudou předmětem daně z příjmů např. příjmy získané darováním nemovitostí nebo ostatního majetku a příjmy z vypořádání společného jmění manželů.

Základem daně (dílčím základem daně) u příjmů ze závislé činnosti bude příjem ze závislé činnosti s výjimkou příjmů dle § 6 odst. 4 a 5 ZDP, zvýšený o částku odpovídající pojistnému na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění, které je povinen platit zaměstnavatel (tzv. „superhrubá mzda“, tj. 135% hrubé

mzdy; § 6 odst. 13 ZDP). Do 31. prosince 2007 byl základem příjmu ze závislé činnosti, s výjimkou příjmů dle § 6 odst. 4 a 5 ZDP, snížený o sražené nebo zaměstnancem uhrazené částky pojistného na sociální zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na všeobecné zdravotní pojištění, které je povinen platit zaměstnanec (87,5% hrubé mzdy).

Sazba daně z příjmů fyzických osob, která byla doposud progresivní ve výši 12, 19, 25 a 32%, nově činí 15% od 1. ledna 2008 a od 1. ledna 2009 bude činit 12,5%.

Novela rozšiřuje možnosti závazného posouzení správcem daně ve sporných případech.

Poplatník má tak možnost, aby si v předstihu zjistil názor správce daně na uplatnění některých výdajů:

§ závazné posouzení způsobu rozdělení výdajů (nákladů), které nelze přiřadit pouze ke zdanitelným příjmům (§ 24a ZDP);

§ posouzení poměru výdajů (nákladů) spojených s provozem nemovitosti používané z části k podnikatelské činnosti nebo k pronájmu a zčásti k soukromým účelům, které lze uplatnit jako výdaj (náklad) na dosažení, zajištění a udržení příjmů (§ 24b ZDP);

§ závazné posouzení skutečnosti, zda je zásah do majetku technickým zhodnocením (§ 33a ZDP);

§ závazné posouzení skutečnosti, zda se jedná o výdaje (náklady) vynaložené při realizaci projektů výzkumu a vývoje (§ 34a ZDP).

Novela zákona o správních poplatcích zavádí poplatek za závazné posouzení ve výši 10.000,- Kč.

b) Změna zákona o dani z přidané hodnoty („ZDPH“)

Novela umožňuje, aby subjektem povinným k dani byly buď jednotlivé osoby, anebo skupina, kterou se rozumí skupina spojených osob se sídlem, místem podnikání nebo provozovnou v tuzemsku, která je registrovaná k dani jako plátce podle § 95a ZDPH (skupinová registrace).

Spojenými osobami se rozumí kapitálově spojené osoby (osoby, z nichž se jedna osoba přímo nebo nepřímo podílí na kapitálu nebo hlasovacích právech druhé osoby, anebo se jedna osoba přímo nebo nepřímo podílí na kapitálu nebo hlasovacích právech více osob, a přitom tento podíl představuje alespoň 40% základního kapitálu nebo 40% hlasovacích práv těchto osob) nebo jinak spojené osoby (osoby, na jejichž vedení se podílí alespoň jedna shodná osoba).

Členové skupiny odpovídají společně a nerozdílně za povinnosti skupiny z daňových zákonů, a to i po jejím zrušení nebo po jejich vystoupení ze skupiny za období, ve kterém byli členy skupiny.

Novela přináší změnu výše snížené sazby daně z přidané hodnoty z 5% na 9%.

Snížená sazba daně u bytové výstavby se nově uplatní pouze:

§ při poskytnutí stavebních a montážních prací spojených se změnou dokončené stavby bytového domu (nově definován v § 4 odst. 1 písm. za ZDPH);

§ při poskytnutí stavebních a montážních prací spojených s výstavbou stavby pro sociální bydlení.

Stavbami pro sociální bydlení se rozumí (§ 48a ZDPH):

§ byt pro sociální bydlení (celková podlahová plocha včetně místností, které tvoří příslušenství bytu, nepřesáhne 120 m²);

§ rodinný dům pro sociální bydlení (celková podlahová plocha všech místností nepřesáhne 350 m²);

§ bytový dům pro sociální bydlení (bytový dům, v němž nejsou jiné byty než byty pro sociální bydlení),

§ dále např. zařízení sociálních služeb poskytující pobytové služby podle zákona o sociálních službách, některá školská zařízení.

Dle přechodného ustanovení (čl. IX odst. 2 novely) se u převodu bytového domu, rodinného domu nebo bytu nebo u převodu nedokončeného bytového domu, rodinného domu nebo bytu uplatní snížená sazba daně, jestliže k právním účinkům vkladu došlo do 31. prosince 2007.

c) Změna zákona o dani z nemovitosti („ZDN“)

Obce mají právo stanovit obecně závaznou vyhláškou, že pozemky orné půdy, chmelnic, vinic, ovocných sadů a trvalých travních porostů jsou osvobozeny od daně z pozemků; toto osvobození se nevztahuje na pozemky v zastavěném území nebo v zastavitelné ploše obce.

Nově požívají všechny obce do 1000 obyvatel koeficient 1, kterým se násobí základní sazba daně z pozemků (dříve tento koeficient činil 0,3 v obcích do 300 obyvatel a 0,6 v obcích nad 300 obyvatel do 600 obyvatel). Obdobná změna nastává i u koeficientu pro daň ze staveb.

Novela opravňuje obce ke stanovení jednoho místního koeficientu ve výši 2, 3, 4 nebo 5. Tímto koeficientem se vynásobí daňová povinnost poplatníka za jednotlivé druhy pozemků, staveb, samostatných nebytových prostorů a za byty.

d) Změna zákona o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitosti („ZDD“)

Od daně dědické jsou nově osvobozeny i osoby II. skupiny (do II. skupiny patří

příbuzní v řadě pobočné – a) sourozenci, synovci, neteře, strýcové a tety, b) manželé dětí, děti manžela, rodiče manžela, manželé rodičů a c) osoby, které s nabyvatelem, dárce nebo zůstavitelem žily nejméně po dobu jednoho roku před převodem nebo smrtí zůstavitele ve společné domácnosti a které z tohoto důvodu pečovaly o společnou domácnost nebo byly odkázány výživou na nabyvatele, dárce nebo zůstavitele).

Od darovací daně je nově osvobozeno bezúplatné nabytí majetku, pokud k němu dojde mezi osobami zařazenými v I. (příbuzní v řadě přímé a manželé) a ve II. skupině.

e) Změna zákona o státní sociální podpoře („SSP“)

Novela ruší příspěvek na školní pomůcky ve výši 1.000 Kč a dále mění výši přídatku na dítě a podmínky jeho poskytování. Ten bude poskytován v případě, že rozhodný příjem rodiny nepřevyší 2,4násobek životního minima rodiny (dosud to bylo až čtyřnásobek). Výše dávky je jednotná (dříve snížená, základní a zvýšená výměra), a to pro nezaopatřené dítě do 6 let 500,- Kč, od 6 do 15 let 610,- Kč a od 15 do 26 let 700,- Kč.

Dochází ke změně koncepce rodičovského příspěvku, který bude poskytován ve výši odvozené od doby jeho čerpání a splnění zákonem stanovených podmínek (zvýšená výměra 11.400,- Kč měsíčně, základní výměra 7.600 Kč měsíčně, snížená výměra 3.800,- Kč).

Nárok na pohřebné nově náleží jen při vypravení pohřbu dítěti, které bylo ke dni smrti nezaopatřeným dítětem, nebo osobě, která ke dni smrti byla rodičem nezaopatřeného dítěte, za předpokladu, že tyto osoby měly ke dni smrti trvalý pobyt na území ČR (dříve dávka náležela při vypravení pohřbu na území ČR nebo osobě s trvalým pobytem na území ČR).

f) Změna zákona o nemocenském pojištění zaměstnanců

Za den vstupu do zaměstnání se u zaměstnanců v pracovním poměru považuje nejen den faktického nástupu do práce, ale i den před vstupem do zaměstnání, za který příslušela náhrada mzdy nebo platu nebo za který se mzda a plat nekrátí.

Zaměstnancům se nově poskytuje nemocenské od čtvrtého dne pracovní neschopnosti [dříve za první tři dny náleželo 25 % z denního vyměřovacího základu („DVZ“)], a to ve výši:

§ 4. až 30. kalendářní den pracovní neschopnosti 60% DVZ,

§ 31. až 60. kalendářní den pracovní neschopnosti 66% DVZ,

§ od 61. kalendářního dne pracovní neschopnosti 72% DVZ.

Ochranná lhůta po skončení zaměstnání se snižuje ze 42 kalendářních dnů na 7 kalendářních dnů, v době ochranné lhůty již nemůže vzniknout nárok na podporu při ošetřování člena rodiny.

g) Změna zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti

Novela přináší zavedení maximálního vyměřovacího základu pro pojistné na sociální zabezpečení i pro zaměstnance a zaměstnavatele. Maximální vyměřovací základ činí 48násobek průměrné mzdy, tedy 1.034.880,- Kč. Přesáhne-li v kalendářním roce úhrn vyměřovacích základů zaměstnance maximální vyměřovací základ, neplatí zaměstnanec ani zaměstnavatel, u něhož bylo dosaženo maximálního vyměřovacího základu v daném kalendářním roce, pojistné z částky, která přesahuje maximální vyměřovací základ.

Pro osoby samostatně výdělečně činné (dále jen „OSVČ“) platí od 1. ledna 2008 stejný maximální vyměřovací základ jako u zaměstnanců (dříve činil 486.000,- Kč). K době trvání podnikání se při stanovení maximální výše pojistného nebude přihlížet. Minimální vyměřovací základ pro OSVČ je nově stanoven na dvanáctinásobek 50% průměrné mzdy.

h) Změna zákoníku práce

Součástí potvrzení o zaměstnání je znovu údaj o tom, zda byl pracovní poměr či vztah na základě dohody o pracovní činnosti skončen zaměstnavatelem z důvodu porušení povinností vyplývajících z právních předpisů vztahujících se k zaměstnancem vykonávané práci

zvlášť hrubým způsobem (souvislost se změnou zákona o zaměstnanosti).

i) Změna zákona o zaměstnanosti

Nově nemá nárok na podporu v nezaměstnanosti uchazeč o zaměstnání:

§ se kterým byl v době posledních 6 měsíců před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání skončen pracovní-právní vztah zaměstnavatelem z důvodu porušení povinností vyplývajících z právních předpisů vztahujících se k jím vykonávané práci zvlášť hrubým způsobem;

§ kterému vznikl nárok na výsluhový příspěvek a tento příspěvek je vyšší než podpora v nezaměstnanosti, která by uchazeči o zaměstnání náležela.

Příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením náleží měsíčně ve výši skutečně vynaložených mzdových nákladů na zaměstnance (včetně pojistného), který je osobou se zdravotním postižením, nejvýše však 9.000,- Kč za každou osobu s těžším zdravotním postižením (dříve 0,66násobek průměrné mzdy; cca 13.000,- Kč) a 6.500,- Kč za každou jinou osobu se zdravotním postižením (dříve 0,33násobek průměrné mzdy).

j) Změna zákona o účetnictví

Novela zvýšila hranici pro povinnost fyzických osob vést podvojně účetnictví. Fyzické osobě vznikne povinnost vést podvojně účetnictví, pokud její obrat v účetním období bude činit 25 miliónů Kč (dříve 15 miliónů Kč).

Podnikatelé – účetní jednotky, kteří již začali podvojně účtovat nebo plánovali, že od 1. 1. 2008 začnou, a nedosahují hranice obrátu 25 miliónů Kč, nemusí vést podvojně účetnictví.

Součástí novely je i nový zákon o dani ze zemního plynu a některých dalších plynů a rozsáhlá novela zákona o veřejném zdravotním pojištění, která zavádí poplatky u lékařů a stanoví pravidla pro regulaci cen a úhrad přípravků a potravin pro zvláštní lékařské účely.

Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení

Vyhláška nabyla účinnosti dnem 1. ledna 2008 s výjimkou ustanovení § 3, které nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2009.

Vyhláška je vydána podle § 431 písm. a) a e) zákona č. 182/2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). [Pozn.: V podrobnostech srovnej článek o insolvenčním zákonu ve vydání Legal Update z prosince roku 2006.]

Vyhláška upravuje zejména jednacím řád pro insolvenční řízení včetně náležitostí výzvy k podávání přihlášek pohledávek, soupisu majetkové podstaty, seznamu přihlášených pohledávek, manipulace s přihláškami pohledávek, pravidel pro jejich úschovu a nahlížení do nich. Dále jsou zmíněny náležitosti hlasovacích lístků, náležitosti formuláře přihlášek pohledávek, náležitosti formuláře návrhu na povolení oddlužení. Příloha vyhlášky pak stanovuje minimální náležitosti jednotlivých částí zprávy o reorganizačním plánu.

Klíčovou částí vyhlášky je část druhá, která upravuje jednacím řád pro insolvenční řízení. V tomto jednacím řádu pro insolvenční řízení jsou podrobněji upraveny některé v insolvenčním zákoně obecně zmíněné instituty jako například přihlášky pohledávek, respektive soupis majetkové podstaty. Vyhláška dále stanoví, že pro insolvenční řízení a pro incidenční spory se použijí přiměřeně ustanovení jednacím řádu pro okresní a krajské soudy nestanoví-li vyhláška jinak, nebo není-li takový postup v rozporu se zásadami, na kterých insolvenční řízení spočívá.

Dle vyhlášky by měl příslušný insolvenční soud vyznačit na insolvenčním návrhu údaj o datu, hodině a minutě podání, a v elektronické formě vydat vyhlášku, kterou se zahájení řízení oznamuje v insolvenčním rejstříku. V souvislosti s výše zmíněným bodem bude předseda insolvenčního soudu povinen zajistit, aby dokonce i v případech, kdy insolvenční návrh bude podán mimo pracovní dobu soudu nebo ve dnech pracovního klidu, byl určený zaměstnanec, který bude neustále „na mobilním telefonu“ a bude schopen neprodleně zajistit realizaci vyhlášení zahájení řízení. Vzhledem k tomu, že výše uvedené ustanovení vyhlášky o pohotovosti určeného zaměstnance

příslušného insolvenčního soudu nabývá účinnosti až dne 1.1.2009, a v této souvislosti bylo příslušným způsobem novelizováno přechodné ustanovení insolvenčního zákona upravující právní režim zveřejňování údajů v insolvenčním rejstříku do 31.12.2008, platí, že po přechodnou dobu bude v praxi postupováno tak, že lhůta dvou hodin pro zveřejnění vyhlášky o zahájení insolvenčního řízení bude plynout pouze v pracovní době příslušného insolvenčního soudu.

Dle vyhlášky určuje osobu insolvenčního správce pro insolvenční řízení předseda insolvenčního soudu pouze opatřením. Rovněž opatřením přikazuje předseda insolvenčního soudu projednání incidenčního sporu jinému soudci insolvenčního soudu. Opatření nemá povahu rozhodnutí, zakládá se do insolvenčního spisu.

Způsob hlasování věřitelů na schůzi věřitelů (např. aklamací) stanoví insolvenční soud. Insolvenční soud je dle vyhlášky také povinen vypracovat protokol o jednání schůze věřitelů a v případě eventuálního odvolání věřitele během schůze věřitelů insolvenční soud taktéž uvede spolu s podpisem věřitele do protokolu o jednání schůze věřitelů i odvolací důvod a odvolací návrh.

V § 8 vyhlášky jsou upraveny náležitosti výzvy k podávání přihlášek. Insolvenční správce poté, co mu je insolvenčním soudem doručen stejnopis přihlášky pohledávky včetně jejích příloh, založí pro každou přihlášku pohledávky samostatný spis. V něm obsažené listiny se posléze skartují po uplynutí pěti měsíců od právní moci usnesení, kterým bylo řízení skončeno. V případě dovolání nebo žaloby pro zmatečnost je skartace provedena až po skončení tohoto řízení.

Náležitosti seznamu přihlášených pohledávek a možnosti nahlížení do něj upravují §§ 11 a 12 vyhlášky. Nahlížení probíhá pod dozorem insolvenčního správce nebo jím pověřené osoby a je o něm pořízen záznam s údaji kdo, kdy a jak dlouho do seznamu nahlížel. Záznam je uložen do spisu.

Vyhláška dále obsahuje i podrobnější právní úpravu týkající se náležitostí vyrozumění o popření nevykonatelné pohledávky, náležitostí soupisu majetkové podstaty a problematiku proplácení částek určených jednotlivým věřitelům v rozvrhovém usnesení.

Novela zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků

Ministerstvo financí zpracovalo návrh novely zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“), kterou v září 2007 Poslanecká sněmovna přijala pod číslem 270/2007 Sb. Tato novela nabyla účinnosti ke dni 31. října 2007.

Důvodem ke zpracování novely zákona bylo zlepšení postavení ručitele, provázanost systému postihů za porušení platebních povinností k jednotlivým daním a jeho zřetelné nastavení v jednotlivých hmotněprávních zákonech.

Návrh novelizace zákona zahrnuje mimo jiné nová ustanovení týkající se situace, kdy daňový subjekt zemřel bez dědice či zanikl bez právního nástupce a ručitel již nedoplatek zcela nebo zčásti uhradil. V tom případě se řízení vede pouze s ručitelem, stejně tak obnovené řízení.

Ustanovení § 57a odst. 5 nově upravuje podmínky situace, kdy je na žádost ručitele povoleno posečkání úhrady nedoplatku nebo jeho úhrada ve splátkách. Tehdy lze nově nedoplatek po tuto dobu vymáhat pouze na daňovém dlužníku.

Novela se rovněž zmiňuje o ručiteli, který uhradil za daňového dlužníka nedoplatek. Tomu vydá správce daně o úhradě tohoto nedoplatku potvrzení. K § 57a přibyl odst. 8, který zní takto: „Platba daně provedená ručitelem se použije na úhradu nedoplatku daňového dlužníka, za který ručitel ručí. Nelze-li tuto platbu zcela nebo zčásti použít na úhradu uvedeného nedoplatku, neboť byl ke dni platby již zcela nebo zčásti uhrazen, vznikne ručiteli přeplatek ve výši rovnající se částce, která nebyla použita na úhradu nedoplatku. Správce daně převede přeplatek na případný nedoplatek ručitele, pokud je evidován na jeho osobním účtu. Nemá-li ručitel takový nedoplatek, na který lze přeplatek převést, správce daně přeplatek nebo jeho zbývající část ručiteli poukáže bez žádosti do 30 dnů od jeho vzniku. Obdobně se postupuje v případě, že dojde k zániku daňové povinnosti, kterou ručitel zcela nebo zčásti uhradil.“

Správce daně může podle této nové úpravy, za předpokladu, že to vyžaduje stav osobního účtu daňového dlužníka, vyrozumět daňového dlužníka

o předpisu úroku z prodlení platebním výměrem, a to kdykoliv.

PŘEHLED LEGISLATIVNÍCH NÁVRHŮ PROJEDNÁVANÝCH ČI SCHVÁLENÝCH PARLAMENTEM ČR

Tato část obsahuje vybrané legislativní návrhy v současné době projednávané nebo nedávno schválené Parlamentem České republiky. Informace jsou čerpány převážně z internetové databáze Poslanecké sněmovny, Senátu Parlamentu České republiky, vlády a jednotlivých ministerstev.

Návrh novely zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele a dalších zákonů

Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR na své 23. schůzi vyslovila souhlas s vládním návrhem zákona, kterým se mění mimo jiné zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“). Tato novela byla projednávána v souladu se závazkem harmonizace spotřebitelské legislativy členských států EU. Zpracovává Směrnice Evropského parlamentu a Rady, přičemž těmi nejdůležitějšími jsou:

§ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a o změně směrnice Rady 84/450/EHS, směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 (směrnice o nekalých obchodních praktikách).

§ Směrnice Rady 87/357/EHS o sbližování právních předpisů členských států, týkajících se výrobků, jejichž skutečná povaha není rozpoznatelná a které proto ohrožují zdraví nebo bezpečnost spotřebitelů.

Blíže se věnujme závazkům vycházejícím ze směrnice o nekalých obchodních praktikách. Stávající právní řád již v současné době zakotvuje zákaz některých praktik, které jsou ve smyslu uvedené směrnice považovány za nekalé. Dle důvodové zprávy k zákonu je „...patrné, že stejně jako v jiných členských státech je právní úprava týkající se nekalých obchodních praktik

roztržštěná a vykazuje i značné rozdíly, které mohou vést k výrazným narušením hospodářské soutěže a překážkám řádného fungování vnitřního trhu“.

Poslaneckou sněmovnou schválená novela zákona o ochraně spotřebitele zahrnuje mimo jiné tato ustanovení:

§ **Nekalé obchodní praktiky**
Navrhované znění § 4 zákona definuje obchodní praktiku jako nekalou, je-li jednání podnikatele vůči spotřebiteli v rozporu s požadavky odborné péče a je způsobilé podstatně ovlivnit jeho rozhodování tak, že může učinit obchodní rozhodnutí, které by jinak neučinil. Je-li obchodní praktika zaměřena na spotřebitele, kteří jsou z důvodu duševní nebo fyzické slabosti nebo věku zvlášť zranitelní, hodnotí se její nekalost z hlediska průměrného člena této skupiny; tím není dotčeno obvyklé reklamní přehánění. Užívání nekalých obchodních praktik při nabízení nebo prodeji výrobků, při nabízení nebo poskytování služeb či práv se zakazuje. Nekalé jsou zejména klamavé a agresivní obchodní praktiky.

§ **Klamavé obchodní praktiky**
Navrhované znění § 5 zákona definuje obchodní praktiku jako klamavou a) je-li při ní užit nepravdivý údaj, b) je-li důležitý údaj sám o sobě pravdivý, ale může uvést spotřebitele v omyl vzhledem k okolnostem a souvislostem, za nichž byl užit, c) opomene-li podnikatel uvést důležitý údaj, jenž s přihlédnutím ke všem okolnostem lze po podnikateli spravedlivě požadovat; za opomenutí se považuje též uvedení důležitého údaje nesrozumitelným nebo nejednoznačným způsobem, nebo d) vede-li způsob prezentace výrobku či služby, včetně srovnávací reklamy, nebo jejich uvádění na trh k záměně s jinými výrobky či službami, nebo rozlišovacími znaky jiného podnikatele. Za klamavou obchodní praktiku se považuje také nabízení nebo prodej výrobků nebo služeb porušujících některá práva duševního vlastnictví, jakož i skladování takových výrobků za účelem jejich nabízení nebo

prodeje. V příloze č. 1 zákona pak zákonodárce vyjmenovává praktiky, které jsou vždy považovány za klamavé obchodní praktiky.

§ **Agresivní obchodní praktiky**
Navrhované znění § 5a zákona definuje obchodní praktiku jako agresivní, pokud s přihlédnutím ke všem okolnostem svým obtěžováním, donucováním, včetně použití síly nebo nepatřičným ovlivňováním výrazně zhoršuje možnost svobodného rozhodnutí spotřebitele. Při posuzování, zda je obchodní praktika agresivní, se přihlíží zejména k těmto okolnostem: a) načasování, místo a doba trvání obchodní praktiky, b) způsob jednání, jeho výhrůžnost a urážlivost, c) vědomé využití nepříznivé situace spotřebitele, d) nepřiměřené překážky pro uplatnění práv spotřebitele, nebo e) hrozba protiprávním jednáním. V příloze č. 2 zákona pak jsou vyjmenovány praktiky, které jsou vždy agresivní obchodní praktikou.

Novela zákona o podnikání na kapitálovém trhu

Poslanecká sněmovna na své 23. schůzi schválila vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZPKT“).

Cílem této novely je pomoci vyřešit současné finanční problémy Garančního fondu obchodníků s cennými papíry, které jsou způsobeny především krachem dvou obchodníků s cennými papíry, a to Private Investors a KTP Quantum. Nová právní úprava především připouští možnost poskytnutí dotace ze státního rozpočtu Garančnímu fondu.

Novela rovněž opravuje technické nedostatky některých dalších ustanovení týkajících se Garančního fondu, zejména upřesnění vymezení základny výpočtu příspěvků pro Garanční fond, kterými jsou fakturované provize a poplatky obchodníků.

Garanční fond vznikl v roce 2001. Dosavadní úprava Garančního fondu je v souladu se směrnicí Evropského

parlamentu a rady 97/9/ES o programech pro odškodnění investorů, podle níž jsou členské státy povinny zajistit, aby na jejich území byl zaveden jeden nebo více programů pro odškodnění investorů. Podle této úpravy se zákazníkům obchodníka s cennými papíry, který z důvodů přímo souvisejících s jeho finanční situací není schopen plnit své závazky vůči zákazníkům, poskytuje z Garančního fondu náhrada. Garanční fond získává peněžní prostředky pro poskytování náhrad zejména z příspěvků obchodníků s cennými papíry a dále i na finančním trhu, zejména úvěry a má možnost přijmout i návratnou finanční výpomoc od státu, nikoliv však dotaci. Na účtech Garančního fondu není v současné době dostatek prostředků k vyplacení všech náhrad a rostou proto úroky z prodlení.

V případě, že by Garanční fond přestal z důvodu nedostatku finančních prostředků plnit svůj účel, vystavovala by se Česká republika nebezpečí uložení sankce Evropskou komisí za nenáležitou transpozici směrnice 97/9/ES o programech pro odškodnění investorů, a za to, že nezajistila funkční systém pro odškodnění investorů. Navíc by v případě insolvence Garančního fondu by veškeré náklady byla povinná nést Česká republika.

V důsledku přijetí této novely bude moci být Garančnímu fondu na jeho žádost a z důvodů zvláštního zřetele hodných poskytnuta dotace ze státního rozpočtu, avšak stále jen za předpokladu, že si Garanční fond neobstará potřebné peněžní prostředky na finančním trhu. Pro urychlení zlepšení finanční pozice Garančního fondu je navrhována účinnost dnem vyhlášení.

(Sněmovní tisk 321)

Novela občanského soudního řádu

Na program 22. schůze Poslanecké sněmovny bylo zařazeno první čtení vládního návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen OSŘ), a další zákony. Ústavně právní výbor Poslanecké sněmovny návrh projednal a 14. listopadu 2007 vydal usnesení o doporučení Poslanecké sněmovně návrh schválit a přijmout pozměňovací návrhy.

Předkládaná novela občanského soudního řádu spočívá v zavedení institutu elektronického platebního

rozkazu. Navazuje na stávající rozkazní řízení, upravená v § 172 až § 175 OSŘ, u nichž je možné vydat platební rozkaz a směnečný (šekový) platební rozkaz. Jedná se o významné právní instrumenty, kterými jsou řešeny výlučně spory o peněžité plnění. Řízení je zkrácené, probíhá bez jednání, dokazování a bez slyšení žalovaného, přičemž ochrana žalovaného je odsunuta do stádia po rozhodnutí, kdy je na žalovaném, zda se rozhodnutí vzepře podáním odporu či námitek nebo rozhodnutí akceptuje.

Podle § 42 odst. 1 OSŘ je sice přípustné učinit každé podání, tedy i návrh na vydání platebního rozkazu či směnečného (šekového) platebního rozkazu, i v elektronické podobě, je však nutné podání následně ve lhůtě tří dnů písemně doplnit, jinak soud k takovému podání nepřihlíží. Zákon přitom nerozlišuje mezi elektronickým návrhem opatřeným zaručeným elektronickým podpisem založeným na kvalifikovaném certifikátu vydaném akreditovaným poskytovatelem certifikačních služeb a prostým elektronickým návrhem. Výhoda elektronického podání je tak vždy podmíněna písemným doplněním. Soudní praxe v této oblasti není jednotná; některé soudy podání podepsané zaručeným elektronickým podpisem přijímají jako originály, jiné soudy požadují doplnění. Ústavní soud svým rozhodnutím ze dne 24. 4. 2006, č.j. IV. ÚS 319/05 judikoval, že doplnění v třídní lhůtě není nutné, je-li návrh podepsán zaručeným elektronickým podpisem.

K dosažení shody právní úpravy v OSŘ s uvedeným rozhodnutím Ústavního soudu je tedy potřeba výslovně stanovit, že všechna podání opatřená zaručeným elektronickým podpisem mají účinky originálu.

V současné době lze pozorovat významný nárůst množství tzv. nesporných pohledávek, jejichž znakem je především to, že o jejich existenci ani výši nepochybuje žádná ze stran, a přesto jsou žalovány z důvodu zajištění exekučního titulu a následné exekuce.

Elektronický platební rozkaz počítá se zavedením elektronického formuláře na elektronické adrese věcně a místně příslušného soudu, jehož vyplněním a odesláním žalobce podá návrh na vydání platebního rozkazu. Podmínkou podání návrhu bude uznávaný elektronický podpis. Základními charakteristickými rysy elektronického

platebního rozkazu jsou: rychlost (pravomocné rozhodnutí soudu do jednoho měsíce), dálkový přístup (prostřednictvím internetu s využitím elektronického podpisu), ulehčení břímě soudů (administrativní úkony soudu vykonává operační systém), účinky ex ante (pozitivní dopad na platební morálku ve společnosti).

(Sněmovní tisk 254)

NOVĚ PUBLIKOVANÁ JUDIKATURA

Tato část obsahuje vybraná shrnutí nově publikované judikatury vztahující se především k obchodnímu, občanskému a pracovnímu právu. Text vlastních soudních rozhodnutí byl upraven pro účely tohoto uveřejnění.

Prodlužování pracovních poměrů na dobu určitou sjednaných před 1. březnem 2004

Krajský soud v Ostravě v předmětném rozsudku konstatoval, že veškeré právní úkony učiněné po 29. únoru 2004 k prodloužení pracovního poměru na dobu určitou (nebo jeho novému opakovanému uzavření), který byl sjednán na dobu určitou před 1. březnem 2004 (tj. přede dnem účinnosti novely zákoníku práce č. 46/2004 Sb., kterou došlo ke zpřísnění podmínek pro sjednávání pracovního poměru na dobu určitou), se má aplikovat úprava pracovního poměru na dobu určitou účinná po 1. březnu 2004, přestože přechodná ustanovení (čl. II) zákona č. 46/2004 Sb. stanoví, že pracovní poměry na dobu určitou, které vznikly přede dnem účinnosti tohoto zákona, se řídí dosavadními právními předpisy. Do maximální délky celkové doby dvou let, na niž lze uzavřít, prodloužit nebo opakovaně prodloužit pracovní poměr na dobu určitou, je nutno započítat pouze dobu od okamžiku, kdy po účinnosti výše zmíněné novely došlo k prodloužení pracovního poměru na dobu určitou či jeho opětovnému sjednání mezi týmiž účastníky.

Byl-li tedy např. pracovní poměr na dobu určitou sjednán na dobu od 1. února 2004 do 31. ledna 2007 (tedy za účinnosti liberální úpravy) a strany budou mít zájem na jeho prodloužení, lze takovýto pracovní poměr jednorázově prodloužit maximálně do 31. ledna 2009.

(podle rozsudku Krajského soudu v Ostravě č.j. 16 Co 33/2007-50, ze dne 8.3. 2007)

K problematice tzv. fiktivního podnikatele

Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 30. května 2007, sp. zn. 32 Cdo 1756/2007, konstatoval, že za podnikatele je považována osoba zapsaná v obchodním rejstříku, dle ust. § 2 odst. 2 písm. a) obchodního zákoníku, a to bez ohledu na skutečnost, zda podnikání provozuje, či nikoli. Povinnost zapsat se do obchodního rejstříku stanoví u příspěvkové organizace zvláštní právní předpis. Na tento odkazuje ust. § 34 odst. 1 písm. d) obchodního zákoníku, v souvislosti se zápisem tzv. „dalších osob“ do obchodního rejstříku. Jak z výše uvedeného vyplývá, rozhodujícím je právě tento zápis. V daném případě se jedná o tzv. *fiktivního podnikatele*, u kterého není rozhodující, zda podnikatelskou činnost dle ust. § 2 odst. 1 obchodního zákoníku provádí, či nikoli.

(podle usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 32 Cdo 1756/2007, ze dne 30.5.2007)

K pronájmu prostor, ke kterým svědčí jiné osobě věcné břemeno užívání

Prostory, jež oprávněná osoba užívá z titulu práva odpovídajícího věcnému břemenu, nemohou být za trvání věcného břemena vlastníkem, kterého věcné břemeno omezuje, platně (znovu) přenechány do užívání nájemní smlouvou. Na tomto závěru nemění ničeho ani souhlas osoby oprávněné z věcného břemena s uzavřením nájemní smlouvy. Byt, k němuž svědčí jiné osobě věcné břemeno užívání, nelze totiž pokládat za právně volný, a tato okolnost vylučuje možnost vzniku práva nájmu k témuž bytu další osobě. Smlouvou o zřízení věcného břemena k nemovitosti, popř. k její části (bytu) se vlastník nemovitosti vzdal práva nadále disponovat s jejím užíváním v rozsahu zřízeného věcného břemena, a nemůže proto ohledně ní uzavírat následně jinou smlouvu o nájmu.

(podle rozsudku Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 26 Odo 2231/2006, ze dne 7. června 2007)

Manžel není nově povinen plnit závazky v SJM přijaté druhým z manželů

Dle právního názoru Nejvyššího soudu není nově možné splnění závazku, jenž

byl smluvně přijat pouze jedním z manželů, vymáhat na druhém z manželů, přestože tento závazek náleží do jejich společného jmění manželů.

Ve svém rozsudku změnil Nejvyšší soud judikaturou doposud konstantně zastávaný výklad ustanovení § 145 odst. 3 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Toto ustanovení občanského zákoníku stanoví: „Závazky, které tvoří společné jmění manželů, plní oba manželé společně a nerozdílně.“

Na základě tohoto ustanovení bylo doposud v souladu s institutem solidárních závazků obecně přijímáno jak judikaturou tak odbornou literaturou, že věřitel má možnost vymáhat splnění svého splatného závazku na obou manželech, do jejichž společného jmění tento závazek patří, či na kterémkoliv z nich, a to bez ohledu na to, kterým z manželů byl daný závazek sjednán.

Ve svém nejnovějším rozhodnutí odmítl Nejvyšší soud výše uvedený výklad. V odůvodnění rozhodnutí argumentoval především principem autonomie vůle smluvních stran v procesu vzniku závazků ze smluv, kdy podle jeho názoru nelze „vnutit“ účastníkům smlouvy jako další stranu smlouvy manžela jedné ze smluvních stran.

Dalším argumentem Nejvyššího soudu je tvrzení, že původně zastávaný výklad by vedl k problémům v exekučním řízení vzhledem k tomu, že by při exekuci na majetek toho z manželů, jenž nebyl stranou smlouvy, z níž vymáhaný závazek vyplývá, mohl být postižen nejen majetek ve společném jmění, ale i výlučný majetek tohoto manžela.

Přes nespornou autoritu, kterou požívají rozhodnutí velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ČR, lze označit komentovaný právní názor za kontroverzní. Vzhledem k tomu je možné očekávat další vývoj v názorech na tuto otázku, a to přinejmenším na poli odborné právní literatury.

(podle rozsudku velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 31 Odo 677/2007, ze dne 12. září 2007)

Právní vztahy ze zástavních práv vzniklých vůči jiným zástávám, s výjimkou zástavního práva k obchodnímu podílu, se řídí občanským zákoníkem a dalšími

předpisy občanského práva, a to i ve vztahu k promlčení zástavního práva

V projednávané věci se Nejvyšší soud zabýval otázkou, jakým právním předpisem se budou řídit otázky promlčení pohledávky ze smlouvy o úvěru, která byla zajištěna zástavním právem pro možnost zástavního věřitele domáhat se uspokojení ze zástavy v souvislosti s případným promlčením zástavního práva.

Zástavní právo je upraveno předpisy občanského práva, zejména občanským zákoníkem. Podle ustanovení § 100 odst. 2 věty třetí občanského zákoníku se zástavní práva nepromlčují dříve než zajištěná pohledávka. Promlčení zajištěné pohledávky ze smlouvy o úvěru se řídí obchodním zákoníkem a promlčuje se tedy v obecně čtyřleté promlčecí době podle § 397 obchodního zákoníku.

Přestože smlouva o úvěru představuje tzv. absolutní obchodní závazkový vztah a přestože se podle ustanovení § 261 odst. 4 obchodního zákoníku řídí částí třetí obchodního zákoníku i vztahy vzniklé při zajištění plnění závazků v závazkových vztazích, je nutné při řešení otázky, jakou právní úpravou se řídí promlčení zástavního práva zřízeného k zajištění pohledávky ze smlouvy o úvěru, přihlídnout současně k tomu, že obchodní zákoník upravuje obchodní závazkové vztahy a některé jiné vztahy související s podnikáním (srov. § 1 odst. 1 obchodního zákoníku) a že předmětem právní úpravy obsažené v části třetí obchodního zákoníku jsou obchodní závazkové vztahy.

S ohledem na uvedené je třeba dovodit, že obchodním zákoníkem se ve smyslu ustanovení § 261 odst. 4 obchodního zákoníku řídí jen takové vztahy vzniklé při zajištění závazků, které mají obligační povahu, ledaže by zákon výslovně stanovil, že se obchodním zákoníkem mají řídit i další právní prostředky zajištění závazků, což obchodní zákoník stanoví jen o zástavním právu k obchodnímu podílu (§ 261 odst. 3 písm. d) obchodního zákoníku).

Z toho vyplývá, že právní vztahy ze zástavních práv vzniklých vůči jiným zástávám se řídí občanským zákoníkem a dalšími předpisy občanského práva, a to samozřejmě i ve vztahu k promlčení zástavního práva.

(podle rozsudku Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 21 Cdo 1918/2005, ze dne 25. 4. 2007)

ÚŘEDNÍ SDĚLENÍ ČNB

Úřední sdělení České národní banky k vydávání cenných papírů neupravených českým právním řádem

Česká národní banka (dále jen „ČNB“) sdělila k problematice vydávání cenných papírů neupravených českým právním řádem (nepojmenovaných nebo inominačních cenných papírů) stanovisko, že je možné vydat cenný papír, i pokud obecně závazný právní předpis výslovně nestanoví jeho náležitosti. Právní úprava takového cenného papíru se řídí obecnými ustanoveními práva cenných papírů, ve speciálních otázkách analogicky normami upravujícími podobný pojmenovaný cenný papír.

K vydávání cenných papírů, které český právní řád výslovně nezná, dochází zejména v okamžiku, kdy je určitý nástroj v zahraničí považován za cenný papír a je s ním obchodováno i na českém trhu (jako např. investiční certifikáty a warranty).

ČNB dovozuje své stanovisko zejména ze znění § 1 odst. 1 zákona č. 591/1992 Sb., o cenných papírech, ve znění pozdějších předpisů, kdy zákonodárce výčet cenných papírů vymezil slovem „zejména“, které se tradičně považuje za úvod k demonstrativnímu výčtu. Upuštění od předchozího taxativního výčtu cenných papírů zákonodárce dokonce výslovně zmínil v důvodové zprávě k novele zákona o cenných papírech provedené zákonem č. 362/2000 Sb. Na závěru, že výčet cenných papírů v českém právním řádu je otevřený, se shoduje i dosavadní odborná právní literatura.

ČNB však dále upozorňuje na omezení, která jsou s vydáním nepojmenovaného cenného papíru spojena – s vyhrazením přijímání vkladů pouze bankám podle ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů a s vyhrazením kolektivního investování pouze investičním společnostem a investičním fondům podle ustanovení § 2a odst. 1 zákona č. 189/2004 Sb., o kolektivním investování, ve znění pozdějších předpisů.